

**Каверзні ситуації з практики
бухгалтерів ЗОЗ:
ставте запитання, отримайте
рішення**

Спікер

ОЛЕНА ОЗЕРОВА

експерт з обліку та оподаткування,
Київ

«Головбух: Медицина»

- ✓ Благодійна/гуманітарна допомога у кількісному виразі: отримання, оцінка, вибір рахунків обліку
- ✓ Харчування працівників за рахунок гуманітарної допомоги: як не втратити неприбутковість
- ✓ Медикаменти у військовий час: передача, списання та утилізація
- ✓ Зниження/скасування орендної плати заднім числом: які наслідки в бухобліку
- ✓ Бюджетна ознака неприбутковості: як змінити аби отримати компенсацію за працевлаштування ВПО
- ✓ Не оприлюднили фінзвітність за 2021 рік з аудитзвітом: чи будуть штрафи під час війни

З початку війни отримуємо гуманітарну допомогу переважно без жодних документів та без вартості, лише у кількісному виразі.

Чи можна обліковувати допомогу кількісно під час воєнного стану, як дозволяє Постанова № 202?

Як поставити на облік надходження – на баланс чи позабаланс?

Чи потрібно оформлювати документи та які саме?

Як оцінити надходження?

Чи нехтувати вимогами Закону № 1192 та № 5073 під час воєнного стану та спиратись на Постанову КМУ «Деякі питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги» від 05.03.2022 № 202 (Постанова № 202)?

**Текст
Постанови
№ 202**

В умовах воєнного стану не поширюються встановлені законодавством вимоги щодо отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги від юридичних та фізичних осіб — резидентів і нерезидентів

Важливо!

У преамбулі відсутнє посилання на законодавчі акти – Закон про гуманітарну допомогу № 1192 та Закон про благодійну допомогу № 5073 в частині застосування норм Постанови № 202.

Кабмін не наділений правом вносити зміни до Законів.

Думка ДПС

Щодо Постанови № 202

«...Тобто, усі благодійні організації та фонди, які збирають кошти для постраждалих під час бойових дій, не повинні вести облік цих коштів та звітувати про них за загальним правилом...»

Головне управління ДПС у Чернівецькій області
Джерело: Головна → Прес-центр → Новини → Благодійність під час війни не підлягає обліку та звітуванню/ <https://cv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/576742.html>

Нагадування від Мінфіну

Лист Мінфіну “Про бухгалтерський облік окремих господарських операцій” від 27.04.2022 № 41020-06-5/8479

«...Забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємствами на **безперервній основі**, навіть в умовах воєнного стану, є компонентом забезпечення стійкості економіки»

Нагадування про:

- оформлення первинних документів;
- відображення госпоперацій у звітному періоді їх здійснення;
- норми Закону № 1192 та № 5073 та порядок бухобліку ГД/БД на рахунках

Чи потрібно ставити на облік ГД/БД, що надійшла у кількісному виразі без вартості?

Перевірити, чи відповідає ГД критеріям визнання активами

Активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому (ст. 1 Закону про бухоблік)

ТАК

- ❖ Оцінити за **первісною вартістю як безоплатно отримані запаси** (п. 12 НП(С)БО 9) або основні засоби (п. 10 НП(С)БО 7)
- ❖ Провести на рахунках бухобліку та зарахувати на баланс ЗОЗ

НІ

- ❖ Прийняти **кількісно**, без записів на рахунках – якщо ГД/БД непридатна до використання
- ❖ Зарахувати на **позабалансовий рахунок 023** «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні» - якщо плануєте одразу передачу іншому КНП

Як задокументувати отриману ГД/БД без документів?

Складіть самостійно обліковий документ з обов'язковими реквізитами первинки самостійно:

- **Бухгалтерську довідку** – якщо донор/благодійник не надаватиме документ взагалі
- **Внутрішній акт** – якщо документ від донора/благодійника надійде із запізненням (п. 2.6. Положення № 88). Надалі операцію посвідчить **акт приймання-передачі гуманітарної (благодійної) допомоги**, що надійде із запізненням
- **Акт про приймання** – якщо надходить ГД/БД, що не є активом

Як оцінити отриману ГД/БД у натуральній формі?

Первісна вартість безоплатно отриманих активів =
Справедлива вартість

+

Додаткові витрати (доставка, навантажувально-розвантажувальні роботи, інші витрати на доведення активів до стану у якому вони придатні до використання із запланованою метою) (п. 9, 12 НП(С)БО 9, п. 8, 10 НП(С)БО 7)

Справедлива вартість

Згідно додатка до
НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»

Визначає комісія, затверджена наказом керівника. Оформлює **акт оцінки справедливої вартості** довільної форми

Використайте відкриті джерела цін на аналогічні/подібні активи. Оформіть розрахунки та додайте роздруківки з джерел.

Важливо!

Докладно
Справедлива вартість безоплатних активів: інструкція з розрахунку для ЗОЗ, Головбух: Медицина, травень 2022, № 10

Отримуємо благодійну та гуманітарну допомогу у вигляді ТМЦ, робіт, послуг та основних засобів. Які рахунки обліку допомоги обрати вірно?

Як обрати рахунок обліку для отриманої ГД/БД?

Вивчити зміст листа-клопотання, звернення донора/благодійника:

- Чи зазначена/не зазначена ціль (мета)
- Вид допомоги – гуманітарна/благодійна
- Вид надходжень: ТМЦ, роботи, послуги, ОЗ

Цільова

КРЕДИТ

- ❖ **482** – грошові кошти з державного/місцевого бюджету
- ❖ **483** – благодійна допомога грошовими коштами, товарами, роботами, послугами, необоротні активи
- ❖ **485** – гуманітарна допомога (введіть рахунок самостійно)

Нецільова

КРЕДИТ

- ❖ **718** – товарно-матеріальні цінності
- ❖ **719** – роботи, послуги
- ❖ **424** – основні засоби, нематеріальні активи, малоцінні необоротні матеріальні активи

Порада! Порядок застосування рахунків обліку пропишіть у робочому плані рахунків, що є додатком до наказу про облікову політику ЗОЗ

ЗОЗ розташоване у зоні бойових дій. Отримуємо гуманітарну допомогу продуктами харчування, які в тому числі використали для харчування працівників, які по декілька тижнів працювали і не повертались додому. Чи не втратить КНП неприбутковий статус? Як вийти із ситуації, аби забезпечити себе?

**Чи приховує використання гуманітарних продуктів
для харчування працівників ризик втрати
неприбутковості?**

ТАК

Витрати на харчування працівників за рахунок власних коштів є перерозподілом доходів, що порушує пп. 133.4.1 ПК

Як вийти із ситуації?

**Найліпший
спосіб**

Закласти харчування працівників до бюджетної програми й закуповувати його з коштів місцевого бюджету. **Мінус** – брак бюджетних коштів, процедура закупівлі, наявність продуктів харчування та воєнний стан

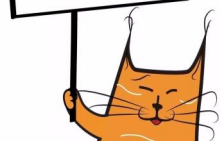
**Альтернатив
ний спосіб**

Оформити харчування як зарплатну виплату згідно колективного договору. **Мінус** – безоплатне харчування не зарплатна виплата, а додаткова соціальна гарантія; передавати продовольчі товари народного споживання в рахунок натуроплати заборонено

**Запропонова
ний спосіб**

Оформити приймання-передачу продуктів харчування між благодійником/донором та працівником ЗОЗ без участі КНП. Від КНП є лист-клопотання про передачу продуктів на користь третьої особи – працівника. **Увага!** В бухобліку КНП жодних записів з передачі працівнику ГД/БД не проводьте

Важливо!

Докладно

Харчування від благодійників-працівникам КНП: неприбуткова безпека й обліково-податкові наслідки, Головбух: Медицина, червень 2022, № 11

Отримуємо як благодійну допомогу антибіотики. Хочемо передати їх іншому КНП та на передову воїнам ЗСУ. Як провести операцію в бухобліку? Чи не буде під загрозою неприбутковість ЗОЗ?

Чи не виключать КНП із неприбуткового реєстру?

На період воєнного стану КНП має право безоплатно передавати майно, надавати послуги та використовувати доходи на користь: армії, ЗОЗ державної/комунальної форми власності, перераховувати кошти на спецрахунки у НБУ для збору коштів (п. 63 підрозд. 4, розд. XX ПК). Такі операції не порушують п. 133.4 ПК (ЗІР, категорія 102.04)

Як показати в бухобліку передачу медикаментів як благодійної допомоги?

Якщо на дату отримання БД відомо про її передачу

Оприбуткували БД, що належить до передачі: Д-т **023**
Передали БД на користь іншого КНП/ЗСУ: К-т **023**

Якщо на дату отримання БД не відомо про її передачу

Оприбуткували БД: Д-т **201** – К-т **483**
Передали БД на користь іншого КНП/ЗСУ: Д-т **949** – К-т **201** та одночасно Д-т **483**-К-т **718**

Отримали медикаменти, як благодійну допомогу та оприбуткували на склад. Згодом виявили, що закінчився термін придатності. Як списати лікарські засоби?

Як задокументувати?

Увага! Неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, підлягають утилізації та знищенню згідно Правил № 242, затверджених наказом МОЗ від 24.04.2015.

ЯК ДІЯТИ:

1. Вилучіть медикаменти на підставі **Акта про наявність лікарських засобів, що не підлягають подальшому використанню**
2. Отримайте підтвердження від органу держконтролю та/або посадової особи КНП у сфері обігу лікарських засобів
3. Передайте на утилізацію ліцензованій організації, як відходи

Що в бухобліку?

Списання облікової вартості непридатних медикаментів:
Д-т 947 «Недостачі і втрати від псування цінностей»

Витрати на утилізацію непридатних медикаментів: Д-т
949 «Інші витрати операційної діяльності»

Отримали наркотичні лікарські засоби як гуманітарну допомогу під час воєнного стану. Як документувати операції з такими засобами? Чи потрібно звітувати про їх надходження/використання під час війни?

Як задокументувати?

1. Скласти акт приймання-передачі у 3 екземплярах – донору/благодійнику, матеріально-відповідальній особі та бухгалтерії ЗОЗ
2. Призначити МВО - головну медсестру
3. Надходження зафіксувати у Журналі обліку наркотичних засобів за формою з Постанови КМУ № 589
4. Зберігати у сейфі або холодильнику
5. Щомісяця проводити звірку фактичної наявності засобів із записами у журналі
6. Оформити передачу 7-денної норми у відділення під відповідальність старших медсестер відділень, зробити записи у Журналі обліку наркотичних засобів у відділеннях і кабінетах (ф. № 129-6/о), затвердженого наказом № 494
7. Внести дані про отриману норму до Журналу обліку наркотичних засобів на постах відділень (ф. № 129-7/о), що ведуть постові медсестри

Чи потрібно звітувати під час війни?

Станом на 01.07.2022 року Держлікслужба вимагає подати інформацію у електронній формі про кількість та залишки наркотичних лікарських засобів, які отримали як гумдопомогу. У звіті зазначте:

- назву закладу
- код ЄДРПОУ
- назву лікарського засобу
- лікарську форму
- надходження та залишок у кількісному виразі.

Надалі **щомісяця повідомляйте Держлікслужбу** про надходження наркотичних (психотропних) лікарських засобів у вигляді гуманітарної допомоги. Також після закінчення воєнного стану необхідно буде подати інформацію щодо **залишків**.

ТАК

КНП здає в оренду частину приміщення. Власник майна прийняв рішення про скасування орендної плати за березень-травень та зниження на 50% з червня 2022-го. Орендар оплатив частково орендну плату. Решта платежів не сплачена. Як показати в бухобліку?

Які законодавчі підстави для звільнення/зниження орендної плати?

Постанова КМУ «Про особливості оренди державного та комунального майна у період воєнного стану» від 27.05.2022 № 634. Чинна з **01 червня 2022 року**

- Звільнення або перерахунок орендної плати відбуваються **без окремого рішення орендодавця.**
- За наявності на 01.06.2022 переплати кошти зараховують у рахунок орендної плати за майбутній період.

Що в бухобліку?

- Відсторнувати доходи від надання орендних послуг за період звільнення
- Відкоригувати ПДВ-зобов'язання
- Показати переплату на рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів»
- З місяця зниження орендної плати зараховувати доходи до складу доходів звітного періоду

Докладно

*Нові умови оренди державного та комунального майна ,
Головбух: Медицина, червень 2022, № 12*

*Бухоблік зменшення/скасування орендної плати в умовах
війни, Головбух: Медицина, квітень 2022, № 8*

Важливо!

ГОЛОВБУХ: МЕДИЦИНА

КНП передає у оренду частину приміщення. Щомісячна сума орендної плати – 9 000 грн в т.ч. ПДВ-1500 грн, з яких 30% орендар самостійно сплачує до місцевого бюджету. За березень-травень 2022 року медзаклад нарахував орендну плату та отримав від орендаря оплату за березень та квітень. З червня 2022 року за рішенням власника КНП надана знижка у розмірі 50% орендної плати, а переплата зарахована в рахунок майбутніх періодів

№ з/п	Зміст	Д-т	К-т	Сума, грн
Березень-травень 2022 року				
1	Нарахували орендну плату за кожен місяць: - на користь КНП з ПДВ (6750×3) - на користь місцевого бюджету без ПДВ (2250×3)	377 377	713 685	20 250 6750
2	Нарахували податкове зобов'язання з ПДВ (1500×3)	713	641	4500
3	Отримали орендну плату за березень та квітень на рахунок КНП	311	377	13 500
4	Отримали підтвердження про перерахування орендної плати до місцевого бюджету	685	377	4500

ГОЛОВБУХ: МЕДИЦИНА

№ з/п	Зміст	Д-т	К-т	Сума, грн
Червень 2022 року				
5	Відсторнували доходи КНП за період звільнення від орендної плати – березень-травень	377	713	20 250
6	Відсторнували податкові зобов'язання з ПДВ	713	641	4500
7	Отриману орендну плату за березень-квітень включили до доходів майбутніх періодів	377	69	13 500
8	Зарахували доходи майбутніх періодів до складу доходів червня у розмірі 50% орендної плати (6750 × 50%)	69	713	3375
9	Нарахували податкове зобов'язання з ПДВ	713	641	750

КНП працювали внутрішньопереміщених осіб і подали документи, щоб отримати компенсацію. Центр зайнятості відхилив заявку через неприбутковий статус ЗОЗ. Як бути?

Чому відхиляють заявку на компенсацію та як діяти?

ПРИЧИНА: КНП до цього часу має ознаку неприбутковості бюджетних установ, яку надавали до реформування – «0031»

ЩО РОБИТИ: Звернутись до ДПС та змінити ознаку неприбутковості на «0048»

ЯК ДІЯТИ:

- Переконатись, що умови статуту відповідають вимогам п. 133.4 ПК
- Подати за основним місцем обліку до ДПС: заяву форми № 1-РН з позначкою «Зміни» та копію статуту з підписом керівника та відтиском печатки (за наявності)
- Отримати оновлений витяг з реєстру неприбутківців протягом 3 робочих днів

Докладно

Рецепти неприбуткової безпеки, Головбух: Медицина, червень 2021, № 11
Як ЗОЗ домогтися компенсації за працевлаштування переміщених осіб,
Бухоблік компенсації за працевлаштування переміщених осіб, Головбух:
Медицина, квітень 2022, № 7

КНП є середнім підприємством за вимогами Закону про бухоблік. До цього часу не провели аудит фінзвітності за 2021 рік та не оприлюднили разом з аудиторським звітом на веб-сторінці. Чи будуть штрафи під час воєнного стану?

Що вимагає Закон про бухоблік та на яку відповідальність очікувати ?

Середні підприємства мають оприлюднити річну звітність разом з аудиторським висновком на вебсторінці у повному обсязі не пізніше **1 червня 2022 року** (ст. 14 Закону про бухоблік)

Відповідальність: адмінштраф за порушення порядку оприлюднення річної фінзвітності з аудиторським звітом – від **17 000 до 34 000** грн. Повторне порушення протягом року – від **34 000 до 51 000** грн (ст. 163-17 КУпАП). Застосовує – Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю

Чи діють послаблення під час війни?

Закон № 2115: В період воєнного стану та протягом 3 місяців після завершення не застосовують адміністративну та/або кримінальну відповідальність за неподання або несвоєчасне подання облікових, бухгалтерських, аудиторських звітів та інших документів (крім ПОДАТКОВИХ!!!)

Інформлист Мінфіну від 11.03.2022: Натякають на норми Закону № 2115; прямо про перенесення термінів оприлюднення не зазначають; нагадують про обов'язок за можливості вести облік та подавати звітність за вимогами Закону про бухоблік

Проект Закону № 7378 зі змінами до Закону № 2115: Звільнення від адмінвідповідальності за порушення строків оприлюднення фінзвітності за умови оприлюднення протягом 3 місяців після закінчення війни. **25.07.2022** – Закон направили на підпис Президенту України

A wide-angle photograph of a sunflower field. The sunflowers are in full bloom, with bright yellow petals and dark brown centers. They stretch across the entire foreground and middle ground to a flat horizon line. The sky above is a vibrant blue, filled with large, fluffy white cumulus clouds. The overall scene is bright and cheerful.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!